

دستور العمل و طرح درس روزانه اصول و مهارت‌های پرستاری

تعداد واحد ۱/۵ و واحد معادل ۵۱ ساعت پیش نیاز: ندارد

شرح درس : در این بخش مهارت های پرستاری به تناسب سر فصل دروس نظری در واحد مهارت های بالینی (SKILL LAB) توسط مدرس به طور عملی تدریس میگردد و به دانشجویان فرصت تمرین و تکرار با استفاده از مدل های آموزشی و انسانی داده میشود.

نام مدرس: فروزان بخت شیرین

جلسه اول (۲ ساعت)

موضوع : اصول کلی، حرکتی و ضمایم یک تخت

هدف کلی : دانشجویان پرستاری با اصول کلی، حرکتی و ضمایم یک تخت آشنا شوند.

اهداف ویژه : از دانشجویان پرستاری انتظار میرود که:

-منظور از اهداف هر پروسیژر را بیان کنند.

-استریل یا تمیز انجام دادن هر پروسیژر را شرح دهند.

-اصول حرکتی که جهت پیشگیری از بیماریهای شغلی لازم است رعایت کنند را بکارگیرد.

-اصطلاحات مربوط به ضمایم یک تخت را توضیح دهد.

توضیح کلی: در این قسمت علاوه بر ارایه ی نکات اولیه ی بالا طرز تهیه کتاب روپوش سفید و کارت شناسایی توضیح داده می شود و از آنها خواسته می شود که بعد از گذشته ۲ هفته با روپوش و کارت شناسایی نصب بر روپوش حاضر شوند و هر جلسه اصطلاحاتی که جلسه قبل به آنها یاد داده شده از آنها پرسیده می شود. در ضمن گروه دانشجویان به سه گروه تقسیم میشوند و طرز کار به این صورت است که ابتدا در مورد نحوه استعمال هر پروسیژر توضیح داده می شود و کتاب جلو دانشجویان باز است (صفحه مربوطه) بعد عملاً روی مولاژ یا روی خود دانشجویان در صورت امکان بکار برده می شود و بعد هر دانشجو در گروه خود شروع به تمرین می کند و مدرس به همراه کارشناسان پرستاری تمرینهای آنها را نظارت می نمایند و اشکالات آنها را برطرف می کنند. دانشجویان اجازه دارند از پروسیژرها فیلم تهیه نموده و در صورت امکان بعضی از وسایل از قبیل باند، انژیوکت، سرنگ، دستکش و....در اختیار آنها قرار میگردد تا فرصت بیشتری جهت تمرین پروسیژرها داشته باشند. در ضمن در ابتدای هر جلسه اصطلاحات آموزش داده شده از جلسه قبل از دانشجویان پرسیده می شود.

جلسه دوم (۲ ساعت)

موضوع: علایم حیاتی

هدف کلی: دانشجویان پرستاری با علایم حیاتی آشنا شوند.

اهداف ویژه: دانشجویان پرستاری اصطلاحات و مخففهای مربوط به انواع علائم حیاتی را نام ببرند.

- نرمال درجه حرارت و نحوه بکارگیری انواع ترمومتر را بیان کنند.

- نحوه اندازه گیری نبض نرمال و غیر طبیعی را انجام دهند.

- نحوه اندازه گیری تنفس طبیعی و غیر طبیعی را انجام دهند.

- طرز کار با فشارسنج جیوه ای، عقربه ای و دیجیتال را نشان می دهند.

جلسه سوم (۲ ساعت)

موضوع: ادامه علایم حیاتی

در این جلسه ادامه بحث علایم حیاتی و آشنایی دانشجویان با TPR Sheet صورت میگیرد و دانشجویان ۲ به ۲ علایم حیاتی همدیگر را اندازه گرفته و در برگه ی TPR که در دفترشان رسم کردند می نویسند.

جلسه چهارم (۲ ساعت)

موضوع: مراقبت از بیمار در هنگام اختلال در علایم حیاتی و آموزش پوزیشنهای مختلف

هدف کلی: دانشجویان پرستاری در هنگام اختلال در علایم حیاتی مراقبت از بیمار را بدانند.

اهداف ویژه: نحوه استفاده از کیسه یخ و کیسه ابگرم را نشان دهد.

- نحوه صحیح پاشویه را در هنگام تب انجام دهد.

- بیمار فرضی را در وضعیت شوک در هنگام فشار پایین قرار دهد.

- پوزیشنهای درمانی مختلف را روی مانکن نشان دهد.

توضیح: در مورد پوزیشنهای کبی انواع پوزیشن ها در اختیار آنها قرار می گیرد و همزمان یک نفر از دانشجویان پوزیشنها را با صدای بلند می خواند در حین خواندن دانشجوی دیگر در همان پوزیشن قرار می گیرد تا در ذهن فراگیران تثبیت گردد و مدرس مربوطه موارد بکارگیری هر پوزیشن را توضیح می دهد.

جلسه پنجم (۲ ساعت)

موضوع: اصول باز کردن وسایل استریل و طرز پوشیدن دستکش، ماسک و گان

هدف کلی: دانشجویان پرستاری نکات استریلیتی را در بکار بردن وسایل استریل رعایت کنند.

اهداف ویژه: انتظار می‌رود بعد از ارائه موضوع جلسه چهارم دانشجویان پرستاری:

- نحوه باز کردن وسایل استریل از جمله ست بخیه، گاز 4×4 و دستکش را نشان دهند.

- دستکش به نحوه ی کاملا استریل بپوشند.

برای رسیدن به اهداف بالا دستکش بنحو صحیح و استریل استفاده شد و از یکنفر داوطلب دعوت شد که در حضور دانشجویان دیگر این کار را تکرار کند. و ۱ دستکش در اختیار هر دانشجو قرار داده شد که تمرین کرده و ایرادات آنها گرفته شد.

جلسه ششم و هفتم (۴ ساعت)

موضوع: نحوه مراقبت از پوست، زخم، پانسمان و بانداژ

هدف کلی: دانشجویان پرستاری با انواع پانسمان و بانداژ و مراقبت از پوست آشنا شوند.

اهداف ویژه دانشجویان پرستاری بتوانند:

- حمام در تخت را انجام دهند.

- مراقبت از پشت و تغییر وضعیت بیمار را نشان دهند.

- تعویض پانسمان در اندام و تنه بطور جداگانه را انجام دهند.

- تعویض پانسمان در زخم عفونی و تمیز را انجام داده و فرق آنها را بیان کنند.

- تعویض پانسمان در زخم هایی که حاوی درن و یا تیوپ هستند را انجام دهند.

- تعویض پانسمان انواع بانداژها را در پانسمان اندام نشان دهند.

بعضی از توضیحات در مورد اهداف پروسیژر پانسمان، وسایل لازم با اصطلاح گفته و طرز کار به همراه نمایش عملی توضیح داده شد و از یک دانشجوی داوطلب خواسته شد در حضور دانشجویان دیگر تعویض پانسمان را انجام دهد و بعد فرصتی جهت تمرین به دانشجویان داده شد مدرس به همراه ۲ کارشناس درس دانشجویان نظارت داشته و اشکلات آنها برطرف شد. به دانشجویان گفته شد جهت تمرین تزریق عضلانی امپول ویتامین B تهیه کنند.

جلسه ی هشتم (۲ ساعت)

موضوع: دارو دادن

هدف کلی: دانشجویان پرستاری با رعایت نکات استریلیتی و اصول کلی به بیمار فرضی دارو دهند.

اهداف ویژه: انتظار می‌رود دانشجویان پرستاری بعد از ارائه این جلسه

- نحوه نوشتن دستور دارو و اجزای مختلف آن را شرح دهند.

- فرم های مختلف دارو، اسامی چند دارو، نحوه ی استعمال، واحد های دوز دارویی و تعداد دفعات دارویی را با اصطلاح و مخفف بیان کنند.

- ضمائم کارت دارویی و کاردکس را توضیح دهند:

- نحوه محاسبه دوز داروی دستور داده شده را بیان کنند.

- نحوه محاسبه ی پنی سیلین G را توضیح دهند.

- کارت دارویی را با کاردکس بنحو صحیح کنترل کنند.

- زاویه، دوز، نوع سرنگ و محل صحیح و نحوه صحیح جهت تزریق IM بکار ببرد.

- زاویه، دوز، نوع سرنگ و محل صحیح و نحوه صحیح جهت تزریق SQ بکار ببرد.

- استثنائات را در تزریق بعضی دارو ها بطریق SQ را بکار گیرد.

به دانشجویان آموزش لازم جهت محاسبه دارو بفرم پودری، آمپول و شربت و همینطور نحوه محاسبه پنی سیلین طبق دستور پزشک داده می شود.

توضیح: به دانشجویان یک سرنگ ۵cc و یک سرنگ tb داده شد که تمرینات لازم صورت گیرد.

استثنائات تزریق هیپارین، انسولین و واکسن سرخک آموزش داده شد جهت جلسه بعد دانشجویانی که اعلام آمادگی کردند آمپول ویتامین B خود را در حضور مدرس کشیده و دو به دو بهم تزریق عضلانی کردند.

جلسه نهم و دهم (۴ ساعت)

موضوع: ادامه بحث دارو دادن و خونگیری

هدف کلی دانشجویان پرستاری با نحوه تزریق دارو و خونگیری آشنا شود.

اهداف ویژه: بعد از گذراندن این جلسه انتظار میرود دانشجویان پرستاری:

- موارد کاربرد تزریق Id را بیان کند.

- زاویه، دوز، نوع سرنگ و محل صحیح را برای تزریق Id بکار گیرد.

- نحوه آماده کردن دارو را جهت تست به روش Id نشان دهد.

موارد بکارگیری تزریق IV نشان دهد.

- خونگیری روی مولاژ مخصوص انجام دهند.

-لوله های آزمایش اگزالات و کلات را بیان کنند.

-نحوه حل کردن دارو بفرم پودری را نشان دهند.

توضیح: ابتدا دانشجویان بعد از آموزش مدرس بنوبت تزریق **Id** و **IV** و خونگیری را انجام دادند و سپس دو به دو از یکدیگر در حضور مربی خونگیری کردند.

جلسه یازدهم (۲ ساعت)

موضوع: انواع سرم ها و سرم زدن

هدف کلی: دانشجوی پرستاری کلیاتی در مورد سرم بداند.

هدف ویژه: بعد از گذراندن جلسه هشتم دانشجوی پرستاری باید:

-انواع محلول های هیپر،هیپو و ایزوتونیک را بیان کند.

-سرم ها را از یکدیگر تمیز دهد.

-موارد کاربرد سرم را بیان کند.

-وسائل مربوط به سرم زدن را بگوید.

-آمادگی قبل از سرم زدن از قبیل بریدن چسب وصل ست به باتل و هواگیری...را انجام دهد.

-آنژیوکت را بطور استریل و اصولی در مولاژ مخصوص نشان دهد.

-موارد استعمال سه راهه، هپارین لاک، اسکالپ وین را بیان کند.

-نحوه بکارگیری هر کدام را نشان دهد.

-موارد کاربرد میکروست را توضیح دهد.

-بجای ست سرم، میکروست وصل کند.

-منظور از **drop Factor** را توضیح دهد.

چگونگی نوشتن دستور پزشکی در مورد سرم را توضیح دهد.

-فرمول مخصوص محاسبه تعداد قطرات در دقیقه سرم را بیان کند.

-نحوه ی محاسبه تعداد قطرات در دقیقه را شرح دهد.

توضیح: بدین منظور به هر دانشجو یک آنژیوکت و یک قسمت از ست سرم (به عنوان سیاهرگ) داده شد و به دانشجویان اجازه داده شد مراحل مختلف سرم زدن را فیلمبرداری کنند. جهت انجام محاسبات قطرات سرم به دانشجویان تمرین های مختلف داده می شود تا قطرات میزان سرم ساعتی را بتوانند محاسبه کنند.

جلسه دوازدهم (۲ ساعت)

موضوع: تمرین سرم زدن و آماده کردن سرم

جلسه سیزدهم (۲ ساعت)

موضوع: پروسیژرهای مربوط به گوارش (GI)

هدف کلی: دانشجویان پرستاری باید پروسیژرهای مربوط به گوارش آشنا شوند.

اهداف ویژه: جهت دستیابی به هدف کلی بایستی دانشجویان پرستاری:

- نحوه بکارگیری مراقبت از دهان را که در بیماران NPO کاربرد دارد را نشان دهند.

- نحوه بکارگیری مراقبت از دهان را در بیماران بیهوش نشان دهند.

- وسایل مورد نیاز مراقبت از دهان و هدف از بکارگیری آنرا توضیح دهند.

- موارد بکارگیری Ng tube را بگویند و نحوه گذاشتن آنرا انجام دهند.

- به بیمار فرضی Feeding (گاواژ) دهند.

- به بیمار فرضی Irrigation (لاواژ) در دو حالت خونریزی و مسمومیت بدهند.

- نحوه تخلیه محتویات معده با ساکشن متناوب در NPO های طولانی را نشان دهند.

- توضیح: جهت رسیدن به این اهداف سه ایستگاه در نظر گرفته شد (ایستگاه لاواژ- ایستگاه گاواژ- ایستگاه ساکشن) و سه گروهی که تشکیل داده شده بود به طور متقاطع به ایستگاهها به طور همزمان مراجعه می کردند و آموزش های لازم را توسط مربی و ۲ کارشناس می گرفتند لازم به ذکر است مربی مربوطه و کارشناسان در ایستگاهها ثابت باقی مانده و دانشجویان بعد از آموزش در هر ایستگاه به ایستگاه بعدی مراجعه می کردند.

جلسه چهاردهم (۲ ساعت)

موضوع: ادامه پروسیژر های مربوط به گوارش

هدف کلی: دانشجویان پرستاری با مراقبت از کلهتومی و انما آشنا شوند.

اهداف ویژه: بعد از آموزش و نمایش عملی پروسیژرها انتظار می رود دانشجویان پرستاری:

-موارد استعمال کلستومی و انواع آن را توضیح دهد.

-هدف از مراقبت از کلستومی را بگوید.

-وسایل مورد نیاز مراقبت از کلستومی را بیان کند.

-روش کار تعویض کلستومی را نشان دهد.

-موارد استعمال انما و انواع آنرا توضیح دهد.

-هدف از انجام انما و ممنوعیات انما را بیان کند.

-وسایل مورد نیاز انما را با اصطلاح بیان کند.

-گذاشتن انما را در بیمار فرضی بکارگیرد.

توضیح: بدین منظور بعد از اینکه توضیحات بصورت تیوری داده شد گروهها به ایستگاههایی که بیماران فرضی (مولاژ) است رفته در ۳ گروه و بعد همزمان انما و کلستومی بطور جداگانه برای آنها به نمایش عملی در می آید و بعد فرصت داده می شود ۲ داوطلب این کار را تکرار کنند.

جلسه پانزدهم (۲ ساعت)

موضوع: تمرین کردن تمام پروسیژرهای مربوط به گوارش توسط دانشجویان و برطرف کردن اشکالات آنها در این زمینه به اضافه توضیحاتی در مورد نمونه گیری مدفوع

جلسه شانزدهم و هفدهم (۴ ساعت)

موضوع: پروسیژرهای مربوط به دستگاه مجاری ادراری-تناسلی (GU)

هدف کلی: دانشجویان پرستاری با پروسیژرهای مربوط به دستگاه مجاری ادراری-تناسلی آشنا شوند.

-اهداف ویژه: بعد از گذراندن این جلسه انتظار می رود دانشجویان پرستاری:

-نحوه ی نمونه گیری ادرار و زمان انجام آنرا توضیح دهند.

-نحوه ی نمونه گیری ادرار ۲۴ ساعته را کامل توضیح دهند.

-اقدامات پرستاری لازم جهت برطرف شدن احتباس ادراری بیمار را شرح دهند.

-نحوه ی محاسبات دخول و خروج مایعات (I&O) را در بیماران فرضی انجام دهند و برگه مخصوص آنرا توضیح دهند.

-آناتومی دستگاه تناسلیخارجی را روی مولاژ شرح دهد.

جلسه هیجدهم (۲ ساعت)

موضوع: بقیه پروسیژرهای مربوط به مجاری ادراری-تناسلی

هدف کلی: دانشجویان پرستاریا مراقبت از پرینه و نحوه سوندگذاری آشنا شود.

اهداف ویژه: دانشجویان پرستاری محل پرینه را نشان دهند.

- دانشجویان پرستاری موارد استفاده از مراقبت پرینه را شرح دهد.

- دانشجویان پرستاری وسایل مورد نیاز از مراقبت پرینه را نشان دهد.

- نحوه مراقبت از پرینه را انجام دهد.

- موارد استعمال سوند گذاری و انواع آن را بیان کند.

دانشجویان پرستاری وسایل مورد نیاز را بچیند.

دانشجویان پرستاری روش گذاشتن سوند مثانه را بکارگیرد.

دراین رابطه دو مولاژ زنانه مخصوص در اختیار دانشجویان مونث و یک مولاژ مردانه در اختیار دانشجویان مذکر قرار می گیرید با پاراون کلاس به دو قسمت تقسیم می شود بعد از آموزش فرصت جهت تمرین آنها داده می شود.

جلسه نوزدهم (۲ساعت)

موضوع: ادامه پروسیژرهای GU

هدف کلی: دانشجویان پرستاری با کلیات حمام نشیمن گاهی آشنا شود.

اهداف ویژه:

- دانشجویان پرستاری موارد بکارگیری حمام نشیمن گاهی را شرح دهند.

- دانشجویان پرستاری وسایل مورد نیاز جهت نشیمن گاهی را بیاورد.

- دانشجویان پرستاری نحوه حمام نشیمن گاهی را به طور صحیح بر روی بیمار فرضی انجام دهد.

جلسه بیستم

موضوع: تمرین تمام پروسیژرهای مربوط به GU

جلسه بیست و یکم

موضوع: پروسیژرهای مربوط به دستگاه تنفس

هدف کلی: دانشجویان پرستاری با پروسیژرهای تنفسی آشنا شوند.

اهداف ویژه: بعد از آموزش عملی در این جلسه انتظار می رود دانشجویان پرستاری:

- نحوه مراقبت از بیماری که اکسیژن درمانی می شود را توضیح دهد.

- انواع ابزارهای اکسیژن رسانی را نام ببرد و نشان دهد.

- نحوه کار با ابزارهای تنفسی را بکار گیرد.

- نمونه گیری از خلط بیمار را شرح دهد.

جلسه بیست و دوم:

موضوع: بقیه پروسیژرهای تنفسی

هدف کلی: دانشجویان پرستاری با ETT یا لوله گذاری آشنا شوند.

اهداف ویژه: انتظار می رود دانشجویان پرستاری

- نحوه لوله گذاری با Intubate را انجام دهند.

- وسایل مربوط به لوله گذاری را شرح دهند.

- مراقبت از ETT که شامل fix کردن و ساکشن کردن و طرز deFlate و InFlate کردن را نشان دهند.

- ساکشن دایمی و کارکردن با آن را نشان دهند.

- در صورتیکه ترشحات غلیظ باشد با استفاده از آمبوساکشن روی بیمار فرضی انجام دهند.

جلسه بیست و سوم

موضوع: بقیه پروسیژرهای تنفس

هدف کلی: دانشجویان پرستاری با تراکیاستومی آشنا شوند.

اهداف ویژه: دانشجویان پرستاری مراقبت از تراکیاستومی را که شامل

- ساکشن کردن، مرطوب کردن هوا، فیکس کردن و نحوه گذاشتن گاز زیر

- تراکیاستومی تیوب را نشان دهند.

- وسایل مورد نیاز را شرح دهند.

-در صورتیکه ترشحات بیمار غلیظ باشد نحوه ساکشن کردن را نشان دهند.

جلسه بیست و چهارم

موضوع: آشنایی با کل وسایا موجود در کمدهای آزمایشگاه

هدف کلی: دانشجویان پرستاری کل وسایل موجود را بدانند.

اهداف ویژه: وسایل موجود در پراتیک را با اصطلاح نام ببرند.

-کاربرد هر کدام از وسایل را شرح دهند.

توضیح در این قسمت علاوه بر اینکه وسایل نشان داده می شود توسط کارشناس طرز صحیح نوشتن وسیله با اصطلاح روی تخته نوشته می شود بعد دانشجویان از هر دو قسمت عکس و فیلم می گیرند از دانشجویان خواسته می شود جهت جلسه بعد مروری بر پروسیژرها را داشته و اشکالات خود را مطرح نمایند.

جلسه بیست و پنجم

موضوع: رفع اشکال

جلسه بیست و ششم: امتحان کتبی و عملی

نحوه ارزیابی: ابتدای هر جلسه اصطلاحات بکاربرده شده پرسیده می شود و به عنوان فعالیت کلاسی ۲نمره منظور می گردد.

-۶نمره به امتحان کتبی پراتیک اختصاص داده می شود که شامل اصطلاحات، محاسبه سرم (تعداد قطرات در دقیقه و سی سی در ساعت) ، محاسبه دارویی و پوزیشن هامی باشد.

-۱۲نمره امتحان عملی است که به روش OSCi پیاده می شود به اینصورت ۵لیوان که هر کدام مربوط به یکی از پروسیژرهای زیر است در اختیار دانشجویان قرار می گیرد: مربوط به گوارش-تنفس-ادراری کلیوی-علائم حیاتی-تزریقات. در هر لیوان پروسیژرهای مربوطه در تکه کاغذ نوشته و تا می شود، دانشجو بایستی بطور تصادفی از هر ۵ لیوان یک کاغذ بردارد و برای انجام هر پروسیژر ۲نمره در نظر گرفته می شود. جمعاً ۱۰نمره و ۲نمره دیگر اختصاص به وسایل پراتیک دارد که بایستی ۲ وسیله را که ارزیاب نام می برد نشان دهد و ۲ وسیله ای را که نشان می دهد نام آن را بگوید.

روش تدریس و رسانه کمک آموزشی: در تمام جلسات نمایش عملی+لکچر+تمرین و تکرار با استفاده از تخته سفید+ویدیو پروژکتور+کتاب درسی و پوستر و چارت

منابع: جزوه مخففها و واژه های مربوط به اصول و فنون که توسط اینجانب با همکاری یکی از اعضای هیئت علمی دانشکده شیراز تدوین شده

-تیلور ۲۰۱۰، اصول و مهارت های پرستاری، ترجمه مرضیه شبان

-نوبهار، منیر، اصول و مهارت های پرستاری، انتشارات بشری، چاپ چهارم ۱۳۹۲

-مرتب مدرس مربوطه در کلاسهای آموزش ضمن خدمت علوم پزشکی شیراز شرکت کرده و در صورتیکه در دستورالعمل مراقبتهای پرستاری تغییراتی بوجود آمده باشد آموزش دیده و در نحوه تدریس تغییرات بکاربرده می شود همچنین اگر روشی منسوخ شده یا روی کار آمده باشد در اختیار دانشجویان در حین تدریس قرار می گیرد.